

Pojke eller flicka – nej en Kim!

Att flickor och pojkar ska behandlas lika är självklart för de flesta föräldrar i dag. Men helt lika – det är provocerande, både på landet och i Stockholms innerstad. Det berättar två familjer som försöker undvika att behandla sina barn utifrån kön.

Det är ovanligt lugnt hemma hos Yael Haglund och Roger Karlberg. Av de fem barnen är bara två och ett halvt-åringen Kim hemma och han sover. Utanför fönstren breder sig hustaken ut sig ner mot Årstaviken.

- Det är ju många här på Söder som jobbar för att ha ett jämställt förhållande. Men de flesta verkar tycka att det är lite konstigt som vi håller på, att försöka uppfostra barnen könsneutralt, säger Yael.

Vad är det då som skiljer Yael och Roger från andra föräldrar? Inget särskilt tycker de själva men de för många små kamper i vardagen.

- Jag fick ångest första dagen på dagis med Kim, då dukades det bara fram tåg och bilar. Jag frågade efter böcker men det var som att det inte fanns, säger Roger.

De har inget emot att Kim leker med bilar men vill inte att han ska känna att han förväntas göra det.

- Fröknarna kunde ju bara ha frågat vad han tycker om.

Roger har själv haft en traditionell uppväxt och tänkte inte så mycket på saken förrän hans första söner var några år gamla.

- När jag och deras mamma skildes började jag fundera mycket på hur saker ser ut. Hur kvinnor tar hand om relationer och hur tidigt allt grundläggs.

Nu är Rogers söner 16 och 18 och Yaels döttrar 12 och 14. De bor här varannan vecka.

- Det är nog lite jobbigt för dem att slitats mellan våra idéer och resten av världens, säger Yael.

Hennes döttrar ser ut precis som andra tjejer i sin ålder, berättar hon, men de är snabba med att ifrågasätta normer och ta diskussioner. Nyligen reagerade äldsta dottern när en lärare sa att hästar bara är för tjejer.

- Jag blir väldigt glad över sånt. Även här hemma hugger de direkt om jag lagar mat för ofta, till exempel. Jag har ögonen på mig hela tiden.

Roger berättar att hans äldsta son sa här om dagen "vad skönt för Kim som får välja själv hur han vill vara."

- Men sen är det ju inte så att Kim väljer själv. Första dagen när han kom hem från dagis började han skjuta med galjar, säger Yael.

- Och bara man tar hissen ner så börjar världen delas upp i kön, håller Roger med. Någon kliver in och frågar direkt "pojke eller flicka?". Det är som att alla måste veta könet för att veta hur de ska prata med barnet.

- Vi brukar skämta om att svara att vi inte har kollat, att vi blundar när vi byter blöja. Men vi säger att han är en pojke. Folk menar ju inget illa, säger Yael.

- Paaappa, ropar Kim från rummet innanför. Han dyker upp med rufsiga kalufs, brun pyjamas och två nötta tyggrisar som han bär i svansarna. Alla tre får sitta i Rogers knä och vakna till.

- Folk tror ofta att han är en flicka. Han älskar sitt halsband och leker för det mesta ganska lugnt med mjukdjur.

Slakten kommer inte längre med några könstypiska julklappar men ibland blir det motsättningar, berättar Yael.

- Man väljer väl sina fighter med den äldre generationen. Men sist vi var samlade var det någon som sa något om att tjejer inte kan leka tre. En sån sak tycker jag inte att man kan låta passera när barnen sitter med.

På sina arbetsplatser hamnar de båda nästan dagligen i konflikter kring kommentarer som de tycker är könsstereotypa.

Men hur orkar ni, vore det inte skönt att bara följa med strömmen?

De tittar på varandra och tänker efter.

- Nej, det handlar väl om att visa sig själv respekt. Jag måste göra det jag tror på, inte bara ta den lätta vägen, säger Roger. Yael håller med.

- Det känns inte som ett val riktigt. Vi är ju så här, allt annat skulle kännas jättekonstigt.

I ett litet samhälle på Hallandsslätten bor Evelina och Erik. De heter egentligen något annat men vill helst inte sticka ut mer än de redan gör i byn. Fyraåringen Agnes och kommer springande i röda byxor och en grön tröja med bilar.

- Mamma, kan jag få dunderhonung?

Hon får en sked ur en specialburk och visar att hon kan lyfta sin pappa från golvet.

Samtidigt som hon visar sina kulspetspenne-tatuerade hjärtan på armen och pratar på om sitt dagis. Erik tar med sig Agnes upp till övervåningen för att leka.

- Hon är väldigt aktiv, det hade varit svårt att få henne lugn och flickig, säger Evelina.

Fram tills Agnes var tre år var hon hemma med sina föräldrar och lärde sig inget om "flickigt" och "pojkit". Sedan hon började på förskolan har det blivit annorlunda.

- Ganska direkt sa hon "nej, jag leker inte med bilar längre. Det är bara killar som gör." Det är så tråkigt att hon inte kan göra det som hon tyckte så mycket om förut.

Hon vill ofta ha klänning nu, och det förstår jag, för då säger fröknarna genast "å vad fin du var i dag..."

Evelina tror att många vuxna uppmuntrar barn in på "de rosa och blå motorvägarna" utan att märka det själva.

- Våra grannar brukar beklaga sig över att deras son är "helt gaalen i traktorer, vi vet inte vaad vi ska göra..." men jag tror ju att det är de som skapar det där. Alltid när de är ute och åker blir det "kolla Viktor, en traktor!" Istället för "titta på djuren".

Själv anstränger hon sig för att visa Agnes både traktorerna och djuren.

- Jag önskar att hon bara kunde fortsätta leka med allt. Dockor, djur, bilar... det finns så många begränsningar i samhället.

Som liten kände Evelina själv ofta att hon inte passade in i normen.

- Det var så skönt när jag fick veta att det inte var mig det var fel på, men det tog ett tag. Jag ville till exempel spela trummor men fick börja med blockflöjt. När killarna fick gå över till trummor fick jag byta till altflöjt. Då gick jag hem och sa "det är inget kul med musik".

I hennes famn sover sonen Morgan med skrynkliga ögon som en kattunge. Han är bara en vecka gammal.

- Redan på sjukhuset blev han kallad "stora starka karln".

Evelina ser det som en större utmaning att ta hand om en pojke.

- Det blir nog svårare för honom att behålla hela sitt känsleregister. Pojkar lär sig att inte gråta och inte prata för mycket om känslor.

Hon tycker att ojämlikheten drabbar män hårdare än kvinnor.

- När man pratar om det tittar man ofta på lönekuvert och karriärer. Men det är få som tänker på dödsbädden "å, varför var jag inte mer på jobbet." Jag tycker det är supersorgligt att män inte får lära sig att prioritera relationer. Så ensamt!

Det är också konstigt att många oroar sig mest för sina döttrar när de är ute på stan, tycker hon, fastän pojkarna oftare blir utsatta för våld. Evelina tittar ner på den lilla sovande människan.

- Jag oroar mig redan mer för Morgan...

Från övervåningen hörs dunsar och biltutor, men det är ett undantagsfall förklarar Agnes när vi tittar upp.

- Jag leker bara med de här bilarna, inte med andra.